

ŁUPIEŻCA (33) sb m

e oraz a jasne.

-że- (15), -sc- (6), -zcz- (3), -szc- (3), -zc- (2), -szcz- (2), -żcz- (1), -scz- (1).

sg N łupieżca (15). ◇ D łupieżcy (2). ◇ A łupieżcę (2). ◇ I łupieżcą (1). ◇ pl N łupieżce (2). ◇ G łupieżców (4); -ów (2), -(o)w (2). ◇ D łupieżców (2) *BibRadz*, *SarnStat*, łupieżcām *BudBib*; -óm (1), -(o)m (1). ◇ A łupieżce (3). ◇ I łupieżcami (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

*Ten co zabiera przemocą cudze mienie; praedo Calag, Calep, Cn; praedator, spoliator Calep, Cn; compiler Mącz; depeculator, expilator, populator Calep; catillo, direptor Cn (33) : Compiler, Łupieżcá/ wydrzigrośz. Mącz 299d; Ieden też chwalił wielkiego łupieżcę/ który fáfieźnie miał tę śławę/ iákoby był bárzo hoynym. GórnDworz Rv; Ia záprawdę tákie óźufty/ rádfzey bym łupieżcām niźli kupcām názwał/ á ten ich towár łupem [Ego quidem istos praedones potius quam mercatores ... apellaverim] *ModrzBaz* 34v; *Calag* 387b; *Calep* 393b, 822b, 831b, 1000a; *GórnTroas* 9; Przeciwko łupieżcóm ná woynie więtfzé winy íą vftáwione. *SarnStat* 900; Záhánowałby íę Tátáryz: powściágnąłby íę Nizowiec: vfkromiłby íę domow Szlácheckich łupieżcá. *VotSzl* F; Przyślzá kaźń ná łupieżcę y pomftá wzaiemna. *KlonWor* 10.*

łupieżca czyj = kogo łupi [w tym: pron poss (3), G sb (1)] (4): BibRadz Iudic 2/16, Is 17/14; BudBib Is 49/26; Pomftá náłupieżce [!] vbogich. SkarKaz 704b marg.

W połączeniach szeregowych (10): Zdraycá/ rozboynik/ łupieżcá w koło [ma być] wplecion. GroicPorz ii4, Xv, ii4 marg; Złodzyey ten co ogniem pali/ łupieżczá/ gwałtownik białyh głow/ może być wśzędzye poiman UstPraw I3; RejZwierc 97v, 174v; CzechEp 11; Calep 831b; Iefzcze temu Phárużowi nie to ízkodziło iż dziękował P. Bogu/ iż nie był: łupieżczá/ niepráwiedliwym/ cudzołożnikiem/ iáko inni. SkarKaz 351b; CiekPotr 19.

W porównaniu (1): Z inąd nie máłz podpory Przeciw łupieżcy: co iák wilk ítráconá Owcę porwáłzy íkory/Od páłterzá mknie/ w puftótráfzne bory. GrabowSet E2.

Szeregi: »łupieżca a drapieźny« (1): [Gotów] postronni ludzie Połowcami zwali, co íe wykłáda z Słowienśkiego, Rułkiego/ y Mołkiewśkiego śłowa iákoby Łupieżce á drapieźni [sermone Slavorum ... rapaces et spoliatores sonat]. MiechGlab 35.

»złodziej, (i) łupieżca« (4): Ci bogowie drzewiáni/ złości y śrebrni/ nie mogą íę odiać złodzieiowi y łupieżcam [Neque a furibus neque a latronibus]. BudBib Bar 5[6]/56; Calep 307a; nie rádźi śłuchamy [złości]/ które íe dzieią w Rzeczypośpolitéy zdráda/ chytróściá álbo gwałtem złodźiei y łupieżców [spoliatorum et furum]. SarnStat 702 [idem] 21. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

Przen: Prześładowca, gnębiciel; tu w użyciu metonimicznym w połączeniu z wyrazem „ręce” na oznaczenie władzy, niewoli.

Zwroty: »podać [kogo] w ręce łupieżcom« (1): A ták Pan rozgniewał íe w popędliwóci íwey przeciw Izráelitom/ y podał íe w ręce łupieżcom [diripientium] ktorzy íe łupili BibRadz Iudic 2/14.

»wrywać [kogo] z rąk łupieżców« (1): Potym Pan wzbudźił Sędźie ktorzy íe wrywáli z rąk łupieżców [diripientium] ich. BibRadz Iudic 2/16.

Synonimy: drapieźca, najezdźnik, wydrzygrosz, wydzierca, zbojca, złodziej.

Cf ŁUPCA, **ŁUPIEC**, **ŁUPIEŻNIK**

TK